॥ अथ श्रीसाईसच्चरीत ॥ अध्याय ५२ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरूभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥ श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसद्‌गुरूसाईनाथाय नमः ॥ आतां करुया सिंहावलोकन । उपरांत ग्रंथ पूर्ण । करुया [१]अवतरणिका दिवन । सारांश निवेदन ग्रंथाचें ॥१॥ देहांत आसतना जो निजभक्तांक । वेळावेळार साई अणभव दीत । ताचोच हो 'साईलीला' ग्रंथ । बरयलो तांचे यादीक ॥२॥ 'साईलीला' परम पवित्र । तातूंतलें सच्चरीत कथासत्र । वाचात हें निजगुरूचरित्र । [२]इहपरत्र प्रबोधक ॥३॥ असंख्य जाच्या जे संग्रहांत । पूण विद्वत्ता विद्या [३]रहीत । धरून हाताक हेमाडपंत । घेतलें बरोवन हें सच्चरीत ॥४॥ स्वताच स्वताचें व्हडपण । कांय जाण करतात शिश्याक कथन । तेय निजधामाक गेले तेन्नाच्यान । स्फुर्ती ह्या ग्रंथाक ॥५॥ परोपरीच्यो खबरो गहन । साई जेन्ना करीत कथन । श्रोते जाताले भोव तल्लीन । विसरताले भूक तान सगलें ॥६॥ जांणी पळयलें साईस्वरूप । सोंपले तांचे त्रिविध ताप । असो जाचो तेजःप्रताप । कसो सांगूं येत पुरायेन ॥७॥ अशे श्रीसाई उदारकीर्त । भक्तीक जे तांचे लागतात । तांच्या उद्धारा पासत । दवरली निजख्याती बरोवन ॥८॥ करून गोदावरींत प्रवित्र न्हाण । घेवन मागीर समाधीदर्शन । करचें हें सच्चरीत श्रवण । जातलें शमन त्रितापांचें ॥९॥ सहज उलयतां जांच्यो गोश्टी । आपसूक पडटा [४]परमार्थमिठी । प्रेमान घालात ह्या ग्रंथा दृश्टी । निस्तरतल्यो कोटी

१. हातूंत अवतरणिका (प्रस्तावना, सुचोवणी) दिल्ली ना. पयलेच ओंवयेंत अवतरणिका दिवया अशें बरयलां. पूण तिचें हातबरप मेळूंक ना.

२. तिनांय लोकांनी. ३. जाचे कडेन कसलीच विद्या, विद्वत्ता नासली अशा. ४. वेंग.

पापांच्यो ॥१०॥ जल्ममरणाची [1]यातायात । चुकोवपाचें जे येवजितात । तांणी जावचें गुरूपद आसक्त । जोडची अखंड स्मरण भक्ती ॥११॥ गुन्यांव मिथ्या ज्ञानाचें कारण । आत्मरुपी [2]अननुसंधान । जातूंतल्यान उद्‌भवता जल्म मरण । निदान जें सकल अर्थान ॥१२॥ मोह म्हणल्यार फटीचें ज्ञान । अनात्मठायीं आत्म अभिमान । तेंच मरण पंडितजन । मानतात श्रेश्ठ लक्षण ॥१३॥ साईकथासागर मंथन । करतकूच साईकथा कथन । गोडी जांची नित्य नुतन । चुकतलें अधापतन श्रोत्यांचें ॥१४॥ साईंचें गुणमय [3]स्थाळस्वरूप । ताचें करतकूच ध्यान अमूप । प्रगट्‌टलें सुक्षीम आत्मस्वरूप । जावन लोप सगुणाचो ॥१५॥ जाले बगर सगुणरुपांत प्रवेश । कळना आत्म ज्योतीश । परब्रह्म जें [4]निर्विशेश । [5]दुर्बोध संपूर्ण जाणपाक ॥१६॥ जांणी पावलां आपलीं दाखोवन । निजभक्त भाविकांक बळयां प्रेमान । देहांत आसतनाच [6]विदेही करून । लायले अळंग परमार्थाक ॥१७॥ सागराक दितकूच आलिंगन । न्हंय विसरता न्हंयपण । तसो भक्त येतकूच शरण । सोंपयता दुजेपण भक्ताचें ॥१८॥ दोन दिवे एक जातात । एकामेकांक वेंगायतात । द्वैतस्थिती तत्काळ सोडटात । जातात एकरूप एकत्वान ॥१९॥ कापूर आपल्या वासा बगर । सूर्य आपल्या तेजा बगर । भांगर आपल्या रंगा बगर । रावत व्हय वेगळे केन्ना तरी ॥२०॥ जशी न्हंय दर्यांत रिगतांच । जाता सर्वस्वीं दर्याचीच । वा मीठ दर्यांत भरसतकूच । जाता तत्काळ दर्याचेंच ॥२१॥ तशेंच साईचरणीं येतकूच शरण । भक्तां मदीं उरना परकेपण । भक्त जातात एकसमान । सोडून हांवपण स्वताचें ॥२२॥ जागेपणीं सपनांत वा खर न्हिदेंत । तिगांय मदले खंयचेय स्थितींत । जाली जाल्यार वृत्ती साईमय संपूर्णता । संवसार निवृत्ती कसली दुसरी ॥२३॥ आसूं, आतां घालून लोटांगण । हेंच मागतां चरणां कडेन । तुजे बगर दिवं नाका हेर कडेन । वचूंक हे इत्शेक एकसरीं ॥२४॥

---

१. खेपो. २. अनिश्चय. ३. स्थाळ म्हणल्यार हांडो (स्थूल आयदन). ४. पूर्ण श्रेश्ठताय. ५. समजुपाक कठीण. ६. देहअभिमान सोंपिल्ले.

ब्रह्म आदी चोंम्या पर्यंत । [1]घटमठीं सबाह्य आकाशवत । परिपूर्ण जो सकल भुतांत । नकळो जो वांकडेपण इल्लें पसून ॥२५॥ सकल भक्त जाका समसमान । जो नकळो मान अवमान । प्रीय अप्रीय नकळो जाचें मन । जाका ना विशमपण कुसकूटभर ॥२६॥ शरण वचुया त्या साईसमर्था । जो निजस्मरणान दिता सर्वार्था । ताचे चरणीं अखंड माथा । दवरून जावया आमी कृतार्थ ॥२७॥ आतां श्रोते सज्जन भक्तप्रवर । सगल्यांक म्हजो नमस्कार । तुमी व्हड मित्राचार । मागतां नमळायेन पूर्ण तें आयकात ॥२८॥ म्हयन्यांचे म्हयने वेळ काडून । कथा आयकल्यो ज्यो आतां मेरेन । त्यो जाच्यो, ताचो विसर । दिवं नाका खीणभर पडपाक ॥२९॥ तुमी जितले सप्रेम चित्ता । आयकतात ह्यो साईंच्यो कथा । तितलो हांव जो हांगाचो वक्ता । ताका खोस दिता श्रीसाई ॥३०॥ तशेंच श्रोत्यांचें जर नासत ध्यान । वक्तो केन्नाच ना सुप्रसन्न । एकामेकांचे प्रसन्नताये वीण । फुकट श्रम आयकल्याचे ॥३१॥ परम कुस्तार हो भवसागर । उसळटात मोहाचीं ल्हारां अनिवार । आदळटात अविचारांचे देगेचेर । कोसळटात म्हारूख धिराचे ॥३२॥ अहंकाराचो वारो व्हांवता । तातूंतल्यान दर्या हो उचांबळटा । राग दुस्वास असल्या महामानग्यांक मेळटा । थारो थंयसर भंया विरयत ॥३३॥ 'हांव म्हजें' हें [2]मगर । वान्सा विकल्पाचे भोंवरे अपार । निंदा दुस्वास असले तिरस्कार । असंख्य जलचर रावतात तळाक ॥३४॥ असो जरी हो दर्या भयंकर । [3]अगस्तिरुपान पियेता गुरूवर । तांचे जे चरण [4]रजकिंकर । भिरांत तांची ना तांकां इल्लीय ॥३५॥ म्हणून साई समर्थ सद्‌गुरू । जावन भवसागराचें तारूं । आमी जे फकत [5]कासधरू । त्यां सगल्यांक पावय पलतडी ॥३६॥ महाकठीण हो [6]भवार्णव । करात साईचरणांची [7]नाव । दाखयतले भंया विरयत पलतड थाव । पळयात नवलाव निश्ठेचो ॥३७॥ रावतकूच ह्या अशा एकवतान । जाणवना संवसारदुख्ख खरसाण । लाभ ना आनीक हाचे वीण । सेव्य समर्थताय ती हीच ॥३८॥ साईचरणीं अनंत भक्ती ।

१. शरिररुपीं मठ. २. मानगें. ३. देह अभिमान. ४. सेवक. ५. संगत. ६. संवसारदर्या. ७. व्हडें.

दोळ्यांत एकठावची साईमुर्ती । साईच दिसचो सर्वांभुतीं । अशी ही स्थिती येवची भक्तांक ॥३९॥ जावन स्वच्छंदवर्ती । आदल्या जल्मांत पावलों [१]च्युती । आतां तरी मेळची सद्‌गती । संगनिर्मुक्ती ह्या अर्थीं ॥४०॥ फाटल्यान आसतना श्रीसमर्थ । कोणूच लावपाक शकना हात । अशा निर्धारान जे निर्धास्त । धन्य ते भक्त श्रीसाईंचे ॥४१॥ आसूं, आतां दिसता मनाक । धरून बाबांच्या चरणांक । करची तांकां प्रार्थना एक । सकल भक्तां खातीर ॥४२॥ ग्रंथ हो सगल्यांच्या घरांत । आसचो नित्य पाठांतरांत । नेमान प्रेमान पारायण जे करतात । संकश्टां तांचीं पयस करात ॥४३॥ जावन पूर्ण [२]शुचिर्भूत । प्रेम आनी श्रद्धायुक्त । वाचतलो जो हो सात दिसांत । अनिश्टां शांत जातलीं तांचीं ॥४४॥ तो हो अध्यात्म धाग्यान विणिल्लो । कृष्णब्रह्मकथानीय भरलो । ब्रह्मात्मैक रसना तरतरलो । अपूर्व उधळ्ळो अद्वैतांत ॥४५॥ ह्या नाथकाव्य नंदनवनांत । [३]बत्तीस खणांच्या वृंदावनांत । ह्या गोड मनोहर [४]सदुग्धानी । रमतात ज्ञानी अज्ञानी ॥४६॥ करतकूच हें सच्चरीत श्रवण । वा नेमान पारायण । करतले श्रीसाईंचे चरण । संकश्ट निवारण रोखडेंच ॥४७॥ धन इत्सुप्याक मेळटलें धन । शुद्ध वेव्हारांत येस पूर्ण । फळ येतलें निश्ठे प्रमाण । येना अणभव भक्ती बगर ॥४८॥ आदरान करतकूच ग्रंथवाचन । साईसमर्थ सुप्रसन्न । करता अज्ञान दारिद्र्य [५]विच्छिन्न । दितात ज्ञान धन संपन्नताय ॥४९॥ ग्रंथरचनेचो साईसंकेत । तशेंच तांचें गुप्त मनोगत । जातलो जो तांचो चरण अनुरक्त । धन्य जिवीत त्या भक्ताचें ॥५०॥ चित्त करून एकाग्र शांत । नेमनिश्ठेन हें सच्चरीत । वाच्चो एक तरी अध्याय नित्य । जातले अमीत सूखदायी ॥५१॥ जाच्या मनांत स्वहीत विचार । तांणी हो ग्रंथ वाच्चो खरोखर । जल्मोजल्मीं साईंचे उपकार । खुशालभरीत स्मरण जातलें ॥५२॥ गुरूपुनव गोकुळअश्टम । पुण्यतीथ रामनम । ह्या साईंच्या उत्सवांचो

१. उतरती कळा. २. सदाचरणी. ३. +१८ व्या अध्यायांत अखेरेक दिल्या ती टीप वाच्ची. ३. 'सुदुग्धान्नी' आसूंक जाय अशें दिसता. ५. काबार.

धरून [१]नेम । वाच्चो ग्रंथ आपल्या घरांत ॥५३॥ जसो जसो संग चित्तीं । तशी तशी जल्मप्राप्ती । अखेरेक मती तशी गती । आसा हाका शास्त्र मान्यताय ॥५४॥ भक्तांचो आदार श्रीसाई । तांचे वीण संकश्टां पडनात [२]ठायीं । लेकरा विशीं कळवळटा माई । तातूंत कसली ती नवलाय ॥५५॥ कितली वर्णूं कथा हाचे सारकी । उतरांच जंय पावतात [३]उपरती । दिसता रावचें मौनवृत्तीं । योग्य तुस्त ती हीच ॥५६॥ तरीय खर मोक्षाची आस बाळगून । शूभ कामांच सदां करून । [४]नववीध भक्तीचें सेवन । केल्यार अंतस्कर्ण जातलें शुद्ध ॥५७॥ हें ना सद्‌गुरू प्रसादा वीण । तांचे बगर ना परत्वज्ञान । 'ब्रह्मैवाहं' नित्य स्मरण । जाता तो गुरूनिश्ठाप्रवण ॥५८॥ संबंद जसो पिता पुत्र । गुरू हें उपनांव नाममात्र । पिता करता इहसुखाक पात्र । गुरू इहामुत्र–सूखदाता ॥५९॥ पिता दितलो क्षणीक वित्त । गुरू ओंपतलो क्षयातीत । अविनाशवस्तू करतले प्रतीत । समक्ष दितले हातांत ॥६०॥ माता णव म्हयने पोटांत धरता । जल्म दिवन भायर घालता । पूण गुरूमाता भायलें भितर घालता । तिची रीत अशी आगळी ॥६१॥ अखेरेक 'गुरू गुरू' स्मरण करतां । शिश्याक दुबावा विरयत मेळटली [५]सायुज्यता । मागीर तो स्वता गुरून हाणितां । पूर्णब्रह्मताय मेळटली ॥६२॥ गुरू हाताचो आघात । करतलो जल्ममरण–निप्पात । गुरू खातीर देहाचो अंत । कोण मागीर भाग्यवंत हाचे सारको ॥६३॥ [६]तोमर परशू सुळे खड्ग । घेवचे पडटले हातांत । मेळटली शुद्धी पडटकूच आघात । दिसतली मागीर मुर्ती सद्‌गुरूची ॥६४॥ कितलेंय करात देहाचें जतन । केन्ना तरी जातलेंच पतन । मागीर ताचें गुरूहातान हनन । पुनर्जननहारक ॥६५॥ घालात मरसर मार । घालयात म्हजो पूर्ण अहंकार । असो म्हाका कठीण दियात मार ।

१. म्हूर्त. २. नाश जायनात. ३. वैराग्य. ४. श्रवण, किर्तन, विष्णुस्मरण, चरणसेवन, अर्चन, वंदन, दास्य, सख्य, आत्मनिवेदन.
५. जिवाचें ईश्वरा कडेन तादात्म्य. ६. एक लोखणी शस्त्र.

जातूंतल्यान येवचो ना पुनर्जल्म ॥६६॥ जाळात म्हजें कर्म अकर्म । निवारात म्हजे धर्म अधर्म । जातूंत म्हाका मेळटलें सूख परम । असो मोह भ्रम तोडचो ॥६७॥ घालयात म्हजे संकल्प विकल्प । करात म्हाका निर्विकल्प । पुण्यूय नाका, आनी नाका पाप । नाका हो उपद्व्याप जल्माचो ॥६८॥ वतकूच शरण रिगपाक । तेन्ना तूं उबो चारूय दिशांक । उर्देतेक अस्तंतेक उत्तरेक दक्षीणेक । धरतरेर आकाशांत पाताळांत ॥६९॥ सगले कडेन तुजो [१]वास । तरी म्हज्यांतूय तुजोच निवास । इतलेंच न्हय तर 'हांव–तूं' हो भेदभास । मानतना कश्ट म्हाका जातात ॥७०॥ म्हणून हेमाड अनन्य शरण । धरता दृढ सद्गुरूचे चरण । चुकतलें पुनर्जल्ममरण । अशें मेळयता निजउद्धारण ॥७१॥ ही ल्हान व्हय कृती अघटीत । भक्त उद्धारपाक असंख्यात । निर्माण केलें हें आपलें चरीत । करून निमीत हेमाडाक ॥७२॥ हें श्रीसाईसमर्थचरीत । जावचें म्हज्या हातांतल्यान अघटीत । नाजाल्यार साईकृपे विरयत । अशक्य म्हाका हें पामराक ॥७३॥ नासलो चड दिसांचो [२]सहवास । ना संतांक वळखुपाचो अभ्यास । आंगांत ना सोद, नदरेचें धाडस । पळोवणें अविस्वासपुर्वक ॥७४॥ केलिना केन्ना अनन्य उपासना । बसलोंना केन्ना खीणभर भजना । अशा हातांनी चरीत लेखना । करून दाखयलें लोकांक ॥७५॥ साध्य करूंक निजवचन अर्थ । साईच याद करून दितात हो ग्रंथ । पूर्ण करून घेता निजकार्य अर्थ । हेमाड हो फकत नांवाक ॥७६॥ मूस कितें उखलतलो मेरू दोंगर । टिटवेन आटोवचो म्हासागर । पूण आसल्यार सद्गुरूचो आदार । घडयता करणी अद्भूत ॥७७॥ आसूं, आतां श्रोतेजन । करता तुमकां अभिवंदन । जालो हो ग्रंथ संपूर्ण । साईसमर्पण श्रीसाईंचो ॥७८॥ श्रोत्यांनो तुमकां ल्हानां व्हडांक । एकठांय लोटांगण म्हजें सगल्यांक । तुमच्याच धर्मान हें कथासत्र । साईचरित्र सोंपयलें ॥७९॥ हांव

१. राबितो. २. सांगात.

कोण हांगा थांबोवपी । हें उलोवप अहंकाररुपी । साईच सुत्रधार सगलें करपी । थंय हें म्हणपी हांव कोण ॥८०॥ तरीय सोडून अभिमान मूल [१]ब्याद । गावचो निजगुरू गूण अनुवाद । मनोज्ञा त्या ह्या [२]बोधप्रद । अशे वाचेचे आज्ञेन सोंपयतां ॥८१॥ हांगा पूर्ण जालो हो [३]ग्रंथ । पूर्ण जालें म्हजें मनोरथ । पूर्ण जालो साईकार्य अर्थ । हांवूय कृतार्थ तातूंतल्यान ॥८२॥ असो ग्रंथ अध्यायतां संपूर्ण । मनांतल्यो इत्सा जातल्यो पूर्ण । हृदयांत धरल्यार सद्‌गुरूचरण । जातलो उत्तीर्ण भवसागर ॥८३॥ मेळटली भलायकी दुयेंतीक । मेळटलें धन गरिबाक । येतली थिराय संकल्पां–विकल्पांक । मेळटलें [४]औदार्य दीनांक ॥८४॥ पिशाच्च बादा सकल दुयेंस । ग्रंथ आवर्तनान जातलें पयस । मोने भेड्डे अपंगूळ हांकांय । सूखदायक श्रवण ह्या चरिताचें ॥८५॥ जो शक्तिमान परमेश्वर । ताचो जांकां पडला विसर । अशे जे अज्ञानी नारी नर । जातलो उद्धार तांचोय ॥८६॥ नर आसून असूर [५]आचार । करून फुकट घालयता शरीर । संवसार मानतात सुखाचें आगर । जातलो उद्धार तांचोय ॥८७॥ अगाध श्रीसाईंची करणी । हेमाड सामको स्थापलो चरणीं । ताका लावन निजसेवेच्या [६]कामीं । घेतली सेवा ही करून ॥८८॥ अखेरेक जो जगाचो चालक । सद्‌गुरू [७]प्रबुद्धिप्रेरक । तांचे चरणीं अमितपुर्वक । ओंपतां लेखणी मस्तक ॥८९॥

॥ श्रीसद्‌गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

❍ ❍ ❍

---

१. भुरगेंपणां. २. उपदेश दिवपी. ३. ह्या अध्यायाच्या हातबरपांत हेर अध्यायां प्रमाण समाप्ती दाखोवपी ओवी मेळ्ळूंक ना. ४. दातृत्व, उदारपण.
५. दैत्या भशेन वागणें. ६. कामाक. ७. बुद्‌दीक उर्बा दिवपी.